

Цървули

Дядо Ахмед бе старец на преклонна вече възраст. Раменете му бяха се свлекли от тежестта на изминалите години, а старото шаячно палто висеше на тях като чул, покрит върху чучело, което стърчи наред селски бостан. Дълбоки бразди бе чертал животът с безжалостна ръка по лицето му и всяка една от тях криеше в дълбините си своя история – по една за всяка от четирите рожби, които бе погребал в земята черна, друга – за къртовския селски труд по нивите на кооператива, трета – за името, което му взеха и много други, които вече бе погребал нейде из дълбините на спомените си... Седем деца бяха му се родили през годините, от които бяха останали живи само трима сина. Най-малкият – Исин бе останал да живее при него с жена си и двете си дъщери. Къщата, кирпичена постройка, не бе от големите, но бе приютявала много челяд, комшии и рода. Беше последната къща, с която завършваше селото. От далеч изглеждаше като мома, останала сама наред нивята, разтворила ръце за прегръдка, а ризата ѝ се белеше и раздуваше от вятъра. Стъпала, направени от дялан камък водеха до верандата ѝ, откъдето човешкият взор достигаше напред към съседното село Кючук бунар (дн.Мали Извор); наляво проследяваше пътя, криволичещ из пшеничените ниви, опасани със пояси от млади дървета; вдясно се виждаха покривите на другите селски същи, които изглеждаха като калпаки на млади момци, а малко встрани, в близост до зеленената на пояса на село Кара Аптуллах (дн. Божан), се бяха сгушили селските гробища, където един до друг, по братски лежах и християни, и мюсюлмани. В двора на къщата клони висеше високо и многолетно черничево дърво, под което дядо Ахмед бе намерил жилата на сладък извор и бе го сътворил в бунар, от където често невястите и младите момичета идваха да си наляят вода. На същите клони лете той завършваше една дъска, която покриваше с тъкана черга, за да послужи за люлка

на внучките и децата от махалата. Всяка заран дядо Ахмед отваряше очи и казваше на Всевишния: - Пак не ме искаш... Даряваш ми още ден да походя из селото си, да погледам полята и пъстрите им килими, да чуя как зрее хлябът по пшеничените ниви и благодареше, отворил длани към небето. Сегне се надигаше с въздишка, породена от болезките по снагата си, навиваше на руло стария, кърпен дошек, шит от стара аба и го опираше о стената. Туй бе леглото му години наред. Надяваше потурите, слагаше шитата на ръка от баба Айше рапрана риза с небесен цвят и се отправяше към верандата. Сядаше на трикракото си дървено столче, палеше цигара „Слънце“ и жадно всмукваше от нея. Тютюневият дим се разстиляше пред очите му, образувайки в началото гъсти кълбета, които после бързо се разсейваха и отваряха кръгозора му. Погледът му се рееше волно и обгръщаше далечината на хоризонта. От изток слънцето бавно, но сигурно простираще лъчи, обагряйки цялото небе в кървавочервено, а росата къпеше всичко наоколо. Раждаше се новият ден. - Досуц като човешкия живот. – мислеше си дядо Ахмед. – И той се ражда с кръв и болка, а после ...после зависи от вятъра, къде го е отвял и колко листа от дървото му е обрулил... Щом се насладеше на утринната приказка, дядо Ахмед хапваше обичайната попара, след което туряше калпака и го опасваше с дълго платно; отиваше до сайванта и откачаше от един гвоздей, забит на стената, своите цървули. Сядаше на земята и мърморейки нещо под побелелия си мустак започваше да навива вървите им, след което тръгваше на обичайния си обход из селото. Вървеше леко приведен напред, с ръце заключени отзад на кръста си; спираше тук и там, гледаше, любуваше, а друг път – псуваше... Често, когато видеше из нивата до къщата си трактор или комбайн, отиваше до там и завършваше разго-

вор с работниците. Интересно му беше как се променяше светът, механизираше се, растеше.. - Едно време – думаше той – всичко съм правил с ей тия две ръце. Орали сме на ръка, сели сме на ръка, жънали и вършали сме пак на ръка. Какво знаете вие, сегашната младеж? Всичко ви е лесно. Ако някой имаше вол, беше късметлия, а конят беше чорбаджийско дело. - Сега времената са други, дядо Ахмед. Ей, на виж, ние сме с гумени галоши, а ти все още с цървули ходиш. – с насмешка му отвръщаха те. Тъй минаваха дните из селския живот – младите на работа в ТКЗС-то и заводите, а дядо Ахмед – на раздумка по комшии, на помощ при своя дългогодишен приятел – дядо Ботю или просто мереше сокаците на селото със своите цървули. Само през зимата ги сваляше и ги качаше под сайванта. А то къде ли можеше да иде из преспите? И щом пукнеше пролетта, дядо Ахмед поемаше отново по обичайните си задължения. Това му бе останало само като утеца, усещаше, че дните са му преброени. Един ден дядо Ахмед изненада всички. Беше заменил кожните цървули с гумени, от онези, модерни, дето ги даваха от ТКЗС-то, продаваха във всички железарски, та и в селския смесен магазин. - Дядо Ахмед, къде остави цървулите? Да не ги продаде? Ето, сега и ти си модерен! - шегуваха се комшии и съселяни. - Ударих тото. – отвръщаше им дядо Ахмед. Всички мислеха, че дядо Ахмед наистина е хвърлил цървулите завинаги, че е приел новото и съвременното, въпреки че все още носеше своя калпак и своите потури, за които казваше, че са му наследство. Веднъж, в един от онези знойни летни дни, в които маранята се стелеше като огнена покривка ниско долу над земята, а слънцето прежуряше неистово, в дома на дядо Ахмед дойде един от комбайнерите, които прибираха хляба на селото по близката нива, намираща се до дома му. - Дядо Ахмед, дядо Ахмед, дошъл съм да си наля вода от кладенеца, че изгоряхме

в тая жега. – рече той. - Налей си, налей, чоджум. Арно е слънцето ни, благодат е това. Как иначе ще зрее хлябът народен? – отвърна дядо Ахмед. Младият мъж, гол до кръста и шапка на главата, направена от вестник, пусна копфата в дълбините на кладенеца. Дъното ѝ се удари във водата и тя забълбука, което значеше, че се пълни. Сетне заиздърпа бавно въжето, навивайки го около кладенчовата макара. Водата бе студена и кристално чиста. Утоли жаждата си, изми почернялото си от слънце лице и наля в стъклените бутилки, които носеше със себе си. Облегна се на ствола на черничевото дърво и се загледа... Изведнъж, погледът му се спря на вратата на дядо Ахмедовата къща. Над нея, под стряхата, закачени на един ръждив пирон, висяха цървулите му – кърпени и протрити. - Ти още ли ги държиш тези цървули, дядо Ахмед? – попита той. - Да, още. Докато съм жив, ще са там. После...да става, каквото ще. – рече дядо Ахмед. - Виж какви нови гумени си имаш. От новото поколение са, модерни. Защо са ти тези вехтории? Дядо Ахмед се замисли, погледна в очите младия мъж и рече: - За да не забравям от къде съм тръгнал, чоджум! Никой не знае къде ще стигне, с какво и как. Дали ще го посрещнат като чирак или като чорбаджия, дали ще се изкачи на високо или не, дали ще изгради палат или ще живее в кирпичена колиба, като мен – това няма никакво значение. Всичко губи своя смисъл, ако забравиш пътя, който си извървял, обувките, с които си бил. Дървото расте и извива клони до небето, когато корените са му здраво впити в земята... Никого не забравяй от къде си тръгнал, защото животът е колело и не се знае къде ще спре... Двамата мъже стояха облежнати на ствола на черничевото дърво и всеки един от тях мислеше за своето време – единият за кожените цървули, а другият – за гумени-

те...
Сега и не очаквам нищо.
Да, понякога настъпва и такъв момент. Човек винаги е зареден с някакви очаквания. Очаква да свърши зимата и да настъпи пролетта. Очаква да срещне приятел, с който да може да сподели мисли и терзания, което не би могъл да направи с никой друг. Очаква да му вдигнат заплатата. Очаква признание за своята дейност. Понякога е склонен да очаква дори и чудо. А аз сега и не очаквам нищо. И не че всичко съм получила. Не съм. И не че съм нямала очаквания. Имала съм. Просто изведнъж

както си седях, пиешки кафе и издихвайки дима от цигарата, ми светна. Защо човек изпълва живота си с очаквания? Защо сме настроени постоянно да очакваме нещо? Това не е ли една стена, която издигаме около себе си, и всяка тухличка от нея е едно очакване. Очакване, което може да се реализира, но може и завинаги да си остане тухла в стената. Ако очакванията ни бяха просто тухли, навярно щеше да е лесно. Но това е само метафора. Очакванията са нещо много по-голямо и съществено. Защото всяко едно от тях може да донесе две

емоции. Разочарование, примесено с болка и гняв, и да срине човека. Или радост, но кратка, защото тя влачи след себе си следващото очакване. Аз минах през всичко това и се ужасих от порочността на кръга с формата на синусоида от издигания и падения, в който се въртях. Затова и днес реших да сринат стената от тухли и да напусна порочния кръг. И не че ще бездействам, не. Просто ще живея, без да очаквам каквото и да било. Ще живея заради самия живот, заради самата себе си. А очакванията ще подаря на смъртта си.
Христина ГУТЕВА

ОЧАКВАНИЯ

Почина

нашият приятел и съученик от Балчишката гимназия, първокласният пилот - летецът

Цецо Стайков Цаков

/24 май 1949 г. – 22 януари 2018 г./

с 1800 летателни часа. Съпругата му е работила като администраторка в хотел „Балчик“.

Имат две момчета – Станимир и Даниел.

Изразяваме най-искрени съболезнования на семейството му. Да почива в мир!

Екипът на вестник „Балчишки телеграф“

Вехлиджан
АХМЕДОВА
Добрич, 21.01.2018 г.